

УДК 378:37.091.22+81'377.45-043.83:316.28-047.22(045)

DOI: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2022-1-9>

Формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності у студентів спеціальності «Образотворче мистецтво»

Миркович Інна Леонідівна¹

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

E-mail: mirkovi4@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4328-3501>

Актуальність дослідження пов'язана з необхідністю пошуку нових методів та прийомів щодо формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності у вишах. Метою дослідження є формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності у студентів спеціальності «Образотворче мистецтво». Здійснено аналіз педагогічної, методичної і лінгвістичної літератури з теми дослідження та моделювання процесу формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності студентів художньо-графічних факультетів. У статті подано визначення вітчизняних та зарубіжних учених щодо понять «комунікативно-когнітивна компетентність» та «іншомовна комунікативно-когнітивна компетентність», визначено поняття «іншомовна комунікативно-когнітивна компетентність студентів спеціальності «Образотворче мистецтво». Розкрито етапи формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності студентів спеціальності «Образотворче мистецтво» та комплекс методичних дій для паралельного розвитку розумових здібностей студентів та їхніх іншомовних комунікативних умінь. Методами і прийомами роботи на першому – мовно-пізнавальному етапі були: складання ментальних карт, візуалізація образів, асоціації з пам'ятними чи смішними ситуаціями, мнемотехніка, використання підказок для розуміння прочитаного, підкреслення ключових слів, самоперевірка. Методами і прийомами роботи на другому – тренувально-комунікативному етапі були: структурування смислового цілого із серії висловів, виокремлення найбільш вагомого у висловлюванні, доповнення думки партнера, уточнення незрозумілих обставин, визначення комунікативної тактики спірозмовника, моделювання комунікативних ситуацій, узагальнення ідей, використання когнітивних стратегій зворотного зв'язку. Методами і прийомами роботи на третьому – комунікативно-когнітивному етапі були: запровадження проєктів, виступів, творчої діяльності, парних інтерв'ю, міні-конференцій, презентацій, розв'язання проблемних ситуацій. Під час навчання іншомовні комунікативні вміння формувалися комплексно й інтегративно у взємозв'язку з розвитком розумових здібностей студентів.

Ключові слова: іншомовна комунікативно-когнітивна компетентність, розумові здібності студентів, англomовне професійне мовлення, комплекс методичних дій, образотворче мистецтво.

Вступ. Питання іншомовної професійної підготовки студентів нелінгвістичних спеціальностей є актуальним, оскільки натепер відбувається високий запит суспільства на фахівців, які володіють іноземною мовою як засобом вирішення професійних завдань. Освітній процес, як зазначено в нормативних документах, має спрямовуватися на «надбання нових знань, примноження наявних знань, перехід знань у навички, а надалі у професійні вміння, за допомогою яких формуються фахові компетентності та відбувається гармонійний розвиток особистості» (Закон України «Про вищу освіту», 2014).

Сутність такої підготовки у вигляді досягнення компетентнісного рівня професійної діяльності спеціалістів у сфері образотворчого мистецтва полягає у: предметному оволодінні матеріалом та в іншомовно-мовленнєвій підготовці майбутніх фахівців. Можливість досягнення високого рівня формування іншомовної компетентності передбачається шляхом попереднього моделювання освітнього процесу, що включатиме послідовність та систематичність розвитку іншомовно-мовленнєвих умінь студентів із поступовим ускладненням їхньої розумової діяльності.

Проблему формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності студентів нелінгвістичних спеціальностей розкрито в наукових працях таких вітчизняних учених, як: Г. Барабанової (2013), С. Боднар (2014), В. Борботько (2011), О. Вовк (2011), К. Зайцевої (2020),

¹ кандидат педагогічних наук, доцент кафедри західних і східних мов та методики їх навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

I. Миркович (2020), Е. Мощанської (2001), С. Ніколаєвої (2019), Н. Сури (2003) і зарубіжних: П. Бімель і У. Рампійон (2000), І. Галіндо (2020), Б. Хуфайзен (2007) дослідників. Проте в жодній із вищеозначених робіт не йдеться про моделювання процесу формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності студентів старших курсів спеціальності «Образотворче мистецтво», що обґрунтовує її актуальність.

Мета та завдання дослідження. Таким чином, *метою дослідження* є формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності студентів спеціальності «Образотворче мистецтво».

Завдання дослідження: схарактеризувати феномен «іншомовна комунікативно-когнітивна компетентність» стосовно студентів спеціальності «Образотворче мистецтво»; визначити зміст формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності студентів спеціальності «Образотворче мистецтво»; схарактеризувати етапи формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності студентів спеціальності «Образотворче мистецтво» та покрокові методичні дії з її формування.

Матеріали та методи дослідження. Для імплементації означеної мети використовувалися такі методи: метод вивчення й аналізу педагогічної, методичної і лінгвістичної літератури з теми дослідження та метод моделювання процесу формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності студентів спеціальності «Образотворче мистецтво».

Результати дослідження. Визначено поняття «комунікативно-когнітивна компетентність» як складник професійної підготовки сучасного фахівця. Термін «комунікативно-когнітивна компетентність» трактується Ф. Бацевичем як «здатність мовця розуміти й продукувати усталені в мові висловлювання та засвоювати нові для активного практичного використання в різних мовленнєвих ситуаціях, зокрема, в професійній інтеракції» (Бацевич, 2004: 12).

Комунікативно-когнітивна компетентність складається із двох компетентностей: комунікативної і когнітивної. М. Пентилюк зауважує, що когнітивна компетентність відтворює цілісність уявлень про педагогічну діяльність, активізує пізнавальну діяльність особистості, сприяє розвитку та збагаченню когнітивного досвіду. А комунікативна компетентність, як головна ознака мовної особистості, формується в процесі професійного мовленнєвого спілкування (Пентилюк, 2011: 5). О. Селіванова розширює зміст цього поняття і додає, що це «здатність мобілізувати різноманітні знання мови, паравербальних засобів, ситуацій, правил і норм спілкування, соціуму, культури для ефективного виконання певних комунікативних завдань у відповідних контекстах чи ситуаціях» (Селіванова, 2006: 233).

Комунікативно-когнітивна компетентність є розвинутою на ґрунті комунікативно-когнітивних знань, навичок і вмінь. Вона, за словами О. Вовк, є «інтегративною здатністю до здійснення ефективної когнітивно-комунікативної діяльності, що виявляється в ході розв'язання проблемних завдань мовними й когнітивними засобами за різних умов особистісної, соціокультурної та професійної взаємодії. Ця комплексна індивідуально своєрідна здатність створює готовність індивіда до майбутньої фахової діяльності й самоактуалізації на основі розвинутого знаннєвого простору, картини світу, множинного інтелекту, критичного мислення, здатності до концептуального моделювання інформації, мовної та когнітивної особистостей» (Вовк, 2010: 326).

Щодо іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності, то О. Вовк її визначає як «добре розвинену здатність до здійснення фахової діяльності за допомогою мовленнєво-розумової активності й готовності розв'язувати проблемні завдання професійного характеру засобами мови на основі сформованого мовного простору, картини світу, особистості тощо (Вовк, 2011: 190).

За В. Клочко і М. Прадівлянним, формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності є обов'язковим складником загальної фахової підготовки, що дозволить майбутньому фахівцеві виконувати різні види робіт з оригінальною літературою зі спеціальності, а саме: розуміти зміст, уміти отримати необхідну інформацію, перекласти або реферувати необхідний матеріал; розвинути вміння діалогічного і полілогічного мовлення, володіти зв'язним монологічним мовленням тощо (Клочко, & Прадівлянний, 2009).

На основі аналізу теоретичної літератури теми дослідження було визначено поняття «іншомовна комунікативно-когнітивна компетентність студентів спеціальності «Образотворче мистецтво» як здатність особистості, яка пов'язана: з пізнавальною активністю студентів щодо сприймання, відтворювання, продукування іншомовної інформації образотворчого характеру; з оперуванням іншомовним мовним та мовленнєвим матеріалом для обговорення художньо-творчої діяльності; із формуванням у свідомості майбутніх митців мовної картини світу та загальнокультурних цінностей; з

розширенням лінгвістичного досвіду особистостей та розвитком їхніх розумових здібностей, пов'язаних з мовною діяльністю та світом образотворчого мистецтва.

Щодо самого процесу навчання студентів спеціальності «Образотворче мистецтво», то для формування їхньої іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності було застосовано комунікативно-когнітивний підхід, який, як наголошує С. Боднар, «забезпечує інтенсифікацію освітнього процесу і виступає необхідним чинником у сучасних умовах, коли йдеться про скорочення кількості аудиторних годин і підвищення обсягу самостійної роботи майбутніх спеціалістів» (2014: 37). Цей підхід дозволяє активізувати процеси сприйняття, осмислення, запам'ятовування та застосування нової інформації під час професійної комунікації. І. Миркович зауважує, що комунікативно-когнітивний підхід «забезпечує активну інтеракцію студентів на занятті, допомагає моделювати ситуації професійного спілкування іноземною мовою відповідно до спеціалізації «Образотворче мистецтво» і стимулює мовленнєво-мисленнєву активність мовців» (2020: 98).

Розглянемо зміст формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності студентів спеціальності «Образотворче мистецтво». На основі аналізу таких нормативних документів, як: Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, робочі програми навчальних дисциплін зі спеціальності «Образотворче мистецтво», за якими навчаються студенти старших курсів, підручники з англійської мови для студентів 4-их курсів художньо-графічних факультетів було визначено відповідні комунікативно-когнітивні знання та вміння. Опишемо їх.

Знання: відповідної моделі комунікативної поведінки носіїв мови, що вивчається; професійних термінологічних одиниць і складних граматичних конструкцій; правил продукування монологічного та діалогічного професійно-зорієнтованого мовлення, у тому числі дискусійної мовленнєвої поведінки; базових функціональних мовних стилів; схем побудови текстів, що реалізуються як засоби спілкування; композиційно-мовних і жанрових форм (Робоча програма, 2020: 3).

Вміння: здійснювати письмову та усну комунікацію англійською мовою на основі знань моделі комунікативної поведінки носіїв мови, що вивчається; використовувати нормативно-коректну мову на рівні, що наближається до рівня носіїв мови в умовах взаємодії іноземної та рідної мов та їх національних культур; реалізовувати чотири види мовленнєвої діяльності (говоріння, письмо, читання, аудіювання англійською мовою) на основі знань щодо особливостей англійської мови: адекватно конструювати монологічне та діалогічне професійно-зорієнтоване мовлення згідно з правилами дискусійної мовленнєвої поведінки; використовувати іноземну мову як інструмент професійного спілкування (Робоча програма, 2020: 4).

Відповідно до змісту формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності студентів спеціальності «Образотворче мистецтво» розглянемо принципи навчання. Принципами навчання, за даними вчених (Мартінова, & Боднар, 2020: 57), є такі: адекватність розробленої моделі освітнього процесу практиці цієї діяльності; системність у структурі процесу навчання через незмінність його ланок і форми їх взаємозв'язку; безперервність процесу навчання, яка досягається вивченням нового матеріалу за умови повного засвоєння попереднього і тим самим забезпечення можливості подолання суперечностей між наявними знаннями і потребами в нових.

Опишемо безпосередньо експериментальне навчання зі студентами старших курсів спеціальності «Образотворче мистецтво» художнього-графічного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» протягом 2020-2021 н.р. Експерт передбачив три етапи, на кожному з яких основна увага фокусувалася на застосуванні когнітивних методів навчання, які поступово ускладнювалися, з-поміж них: *мовно-пізнавальний, тренувально-комунікативний і комунікативно-когнітивний*.

Завданням першого – *мовно-пізнавального* – етапу було засвоєння студентами знань щодо: фахових лексичних одиниць, словосполучень, термінологічних одиниць мистецької спрямованості; синонімічних відповідників; сталих виразів, ідіом, прислів'їв, пов'язаних з образотворчим та декоративно-прикладним мистецтвом; уживання цих одиниць у текстах різних жанрів професійної спрямованості; формування лінгвокомунікативного мінімуму з образотворчого мистецтва і розвиток здібностей самостійно диференціювати різні термінологічні поняття, пояснювати їх значення і розуміти сутність у різних тематичних контекстах; озброєння студентів основними комунікативними стратегіями і когнітивними механізмами задля їх застосування у професійно-спрямованій іншомовно-мовленнєвій діяльності з образотворчого мистецтва. Методами навчання на цьому етапі були: складання ментальних карт, візуалізація образів, асоціації зі словами рідної мови або певними пам'ятними чи смішними ситуаціями, у яких ці слова вживалися, мнемотехніка, використання підказок для розуміння

прочитаного, підкреслення ключових слів, сканування та самоперевірка, моніторинг власних досягнень.

Завданням другого – *тренувально-комунікативного* – етапу був розвиток комунікативних умінь студентів із урахуванням комунікативних стратегій і когнітивних механізмів, а саме: відпрацювання типового мовного сценарію для реалізації намірів мовця, структурування смислового цілого із серії висловів, виокремлення найбільш важливої частини висловлювань, доповнення думки партнера, уточнення незрозумілих обставин, визначення комунікативної тактики згідно з реакцією співрозмовника, моделювання комунікативних ситуацій з образотворчого мистецтва за наданим зразком, аналіз і обговорення прослуханої фахової інформації, підсумовування ідей, що висловлювалися. На цьому етапі використовувалися комунікативно-когнітивні стратегії зворотного зв'язку, за І. Галіндо (Галіндо, 2020), а саме, після прослуханої презентації, підготовленої певним студентом, попросити інших студентів прокоментувати почуте та надати зворотний зв'язок щодо цього виступу. Такий зворотний зв'язок фокусував увагу студентів на набутті нових знань або формуванні нових навичок для надання зворотного зв'язку. При цьому відзначимо, що спочатку надавали студентам перелік понять, принципів або критеріїв оцінок, за якими можна було здійснювати зворотний зв'язок.

Завданням третього – *комунікативно-когнітивного* – етапу було закріплення і вдосконалення комунікативно-когнітивних умінь студентів спеціальності «Образотворче мистецтво», а саме: вдосконалення комунікативних стратегій задля створення виразного мовлення, пов'язаного з образотворчим мистецтвом, і використання цих стратегій у реально-професійній комунікації, вдосконалення вміння започаткування, розгортання, планування, прогнозування теми, аналіз виступів мовців за фаховою темою і вираження свого ставлення чи думки до прослуханого з аргументацією власного погляду попередньої підготовки, вдосконалення вміння самостійного продукування зв'язного англомовного мовлення за фахом. На цьому етапі передбачалося запровадження таких методів навчання: практико-зорієнтованих проєктів, виступів з інформаційною доповіддю, творчої самостійної діяльності, ділових ігор, парних інтерв'ю, міні-конференцій, розв'язання проблемних ситуацій, презентацій. При цьому мовленнєвий потенціал іноземної мови на цьому етапі зростав настільки, що використовував як засіб вдосконалення предметних знань, а також як застосування цих знань в умовах реальної практики. Наведемо приклади завдань, які було запроваджено на третьому етапі: підготовка та проведення іноземною мовою занять у художній студії, розроблення проєктів з образотворчого мистецтва в їх іншомовному супроводі, на кшталт «Мистецтво як засіб пізнання світу», розроблення та написання іноземною мовою інструкцій щодо роботи з акварельними фарбами, правила роботи з гуашшю, правила експлуатації будь-яких художніх приладів, розроблення сценаріїв проведення виставок та зустрічей із відомими майстрами мистецтва, моделювання професійних ситуацій, колективне прийняття рішень щодо певної ситуаційної проблеми за фахом, скайп-бесіда зі студентами художньо-графічних факультетів зарубіжних університетів.

Висновки. Підсумуємо. У ході дослідження визначено поняття «іншомовна комунікативно-когнітивна компетентність студентів спеціальності «Образотворче мистецтво». Формування означеної компетентності передбачає взаємозв'язок когнітивної та мовленнєвої сфер свідомості студентів. Навчання студентів з урахуванням комунікативно-когнітивного підходу здійснювалося за трьома етапами: мовно-пізнавального, тренувально-комунікативного, комунікативно-когнітивного. Залежно від етапу навчання реалізовувалися певні методи і прийоми роботи. На I етапі було запроваджено: ментальні карти, візуалізації образів, асоціації, мнемотехніка, використання підказок для розуміння прочитаного, підкреслення ключових слів, сканування та самоперевірка, моніторинг. На II етапі впроваджено: структурування смислового цілого із серії висловів, виокремлення найбільш важливого складника висловлювань, доповнення думки партнера, уточнення незрозумілих обставин, визначення комунікативної тактики співбесідника, моделювання комунікативних ситуацій, використання когнітивних стратегій зворотного зв'язку. На III етапі впроваджено: проєкти, виступи, творча діяльність, парні інтерв'ю, міні-конференції, презентації, розв'язання проблемних ситуацій. Зауважимо, на кожному етапі іншомовні комунікативні вміння формувалися у взаємозв'язку з розвитком розумових здібностей студентів. Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні покрокової системи вправ для кожного означеного етапу формування іншомовної комунікативно-когнітивної компетентності студентів спеціальності «Образотворче мистецтво» і складанні методичних рекомендацій щодо роботи з розробленими вправами.

Література

Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія. 2004. 344 с.

Боднар С. В. Когнітивний підхід до формування англомовної лексичної компетентності студентів економічних спеціальностей. *Наука і освіта: науково-практичний журнал*. Одеса: Південний науковий центр НАПН України, 2014. №10/СХХVII. С. 34-38.

Вовк О. І. Когнітивні аспекти методики викладання англійської мови у вищих навчальних закладах: навчально-методичний посібник. Черкаси: Видавництво «САН», 2010. 506 с.

Вовк О. І. Вимоги до вправ для формування комунікативно-когнітивної компетентності майбутніх філологів. *Вісник Черкаського ун-ту: Серія «Педагогічні науки»*. 2011. № 209. С. 190-192.

Закон України «Про вищу освіту» 2014. № 37-38, ст. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

Клочко В. І., Прадівляний М. Г. Формування професійно спрямованої іншомовної компетентності фахівців технічних та економічних спеціальностей засобами сучасних інформаційних технологій: монографія. Вінниця: ВНТУ, 2009. 186 с.

Мартінова Р. Ю., Боднар С. В. Принципи педагогічного моделювання. *Український педагогічний журнал*. 2021. № 2. С. 51-60.

Миркович І. Л. Навчання майбутніх журналістів іншомовного діалогічного мовлення в аспекті когнітивно-комунікативного підходу. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Випуск 74. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2020. С. 97-101.

Пентиліук М. І. Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики. Київ: Ленвіт. 2011. 256 с.

Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 07.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 23.01.2022).

Робоча програма з іноземної мови за професійним спрямуванням для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем ОПП «Середня освіта (Образотворче та декоративне мистецтво)»; розробник І. Л. Миркович. 2020. 30 с.

Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К. 2006. 716 с.

Galindo I. Four Cognitive Strategies for Student Engagement. Wabash Center for Teaching and Learning in Theology and Religion. February 26, 2020. <https://www.wabashcenter.wabash.edu/print-blog-as-pdf/?id=240589> (дата звернення: 23.01.2022).

Developing foreign language communicative and cognitive competence of students majoring in "Fine Arts"

Mirkovich Inna²

State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky", Odesa, Ukraine

The necessity of discovering new ways to develop higher school students' foreign language communicative and cognitive competence makes the research topical. The aim is to develop foreign language communicative and cognitive competence of the students majoring in "Fine Arts". The research methods were as follows: study and analysis of pedagogical, methodological and linguistic literature on the topic under focus and modelling the process of developing foreign language communicative and cognitive competence of the students majoring in "Fine Arts". The existing definitions given by Ukrainian and foreign scholars concerning such concepts as "communicative and cognitive competence" and "foreign language communicative and cognitive competence" are analysed. The specifics of the concept "foreign language communicative and cognitive competence of students majoring in Fine Arts" is defined. The stages of developing foreign language communicative and cognitive competence of the students majoring in Fine Arts are determined. The definite methodological actions for the development of students' mental abilities and foreign language communicative skills are offered at every stage. The methods of work at the first – linguistic and cognitive – stage were as follows: making up mental maps, visualization of images, associations based on memorable or funny situations, mnemonics, using prompts to understand the meaning of sentences, underlining keywords, self-controlling. The methods of work at the second – training and communicative – stage were as follows: structuring the semantic whole unit from a series of statements, singling out the most important part of statements, adding ideas to partner's opinion, clarifying unclear circumstances, determining the communicative tactics of an interlocutor, modelling the communicative situations, summarizing the ideas, using cognitive strategies of the background connection. The methods of work at the third – communicative and

² *Candidate of Pedagogical Sciences (PhD in Pedagogy), Associate Professor at the Department of Western and Oriental Languages and their Teaching Methods of the State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky"*

cognitive – stage were as follows: introduction of projects, making speeches, organizing creative activities, pair interviews, mini-conferences, presentations, problem solving. During the study, foreign language communicative skills were formed comprehensively and integratively in connection with the development of students' mental abilities.

Keywords: *communicative and cognitive competence, intellectual abilities of students, English language proficiency, complex of methodological activities, Fine Arts.*

References

Batsevych, F. (2004). *Osnovy komunikatyvnoyi linhivistyky [Fundamentals of communicative linguistics]*. Kyiv: Akademiya [in Ukrainian].

Bodnar, S.V. (2014). Kohnityvny pidkhid do formuvannya anhlomovnoyi leksychnoyi kompetentnosti studentiv ekonomichnykh spetsial'nostey [Cognitive approach to the formation of English lexical competence of students majoring in economics]. *Nauka i osvita : naukovo-praktychnyy zhurnal – Science and education: scientific and practical journal*, 10/CXXVII, 34-38 [in Ukrainian].

Galindo, I. (2020). Four Cognitive Strategies for Student Engagement. Wabash Center for Teaching and Learning in Theology and Religion [electronic resource]. Retrieved from <https://www.wabashcenter.wabash.edu/print-blog-as-pdf/?id=240589>

Klochko, V.I., & Pradivlyannyi, M.H. (2009). *Formuvannya profesiyno spryamovanoi inshomovnoyi kompetentnosti fakhivtsiv tekhnichnykh ta ekonomichnykh spetsial'nostey zasobamy suchasnykh informatsiynykh tekhnolohiy: monohrafiya [Formation of professionally oriented foreign language competence of specialists of technical and economic specialties by means of modern information technologies: monograph]*. Vinnytsya: VNTU, 2009 [in Ukrainian].

Martynova, R.Yu., & Bodnar, S.V. (2021). Pryntsypy pedahohichnoho modelyuvannya [Principles of pedagogical modeling]. *Ukrayins'kyi pedahohichnyy zhurnal – Ukrainian pedagogical journal*. 2. 51-60 [in Ukrainian].

Myrkovich, I.L. (2020). Navchannya maybutnikh zhurnalistiv inshomovnoho dialohichnoho movlennya v aspekti kohnityvno-komunikatyvnoho pidkhodu [Teaching future journalists the foreign language dialogic speech in the aspect of cognitive-communicative approach]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova – Scientific journal of NPU named after MP Drahomanov*, 74 (5), 97-101 [in Ukrainian].

Pentylyuk, M.I. (2011). *Aktual'ni problemy suchasnoyi linhvodydaktyky [Actual problems of modern linguodidactics]*. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].

Robocha prohrama z inozemnoyi movy za profesiynym spryamuvanniam dlya zdobuvachiv vyshchoyi osvity za pershyim (bakalavrs'kym) rivnem OPP «Serednya osvita (Obrazotvorche ta dekoratyvne mystetstvo)» [Working program on foreign language for professional purposes for student of the first (bachelor's) level of OPP «Secondary Education (Fine and Decorative Arts) »]. (2020) Retrieved from <https://pdpu.edu.ua/sferi-diyalnosti/osvitnia/osvitni-prohramy> [in Ukrainian].

Selivanova, O. (2006). *Suchasna linhvistuka: terminolohichna entsyklopediya [Modern Linguistics: Terminological Encyclopedia]*. Poltava, 716 p. [in Ukrainian].

Vovk, O.I. (2010). Kohnityvni aspekty metodyky vykladannya anhliys'koyi movy u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh: navchal'no-metodychnyy posibnyk [Cognitive aspects of methods of teaching English in higher educational institutions: educational and methodical manual]. Cherkasy: Vydavnytstvo «SAN» [in Ukrainian].

Vovk, O.I. (2011). Vymohy do vprav dlya formuvannya komunikatyvno-kohnityvnoyi kompetentnosti maybutnikh filolohiv [Requirements for the exercises aimed at the formation of communicative and cognitive competence of future philologists]. *Visnyk Cherkas'koho un-tu: Seriya «Pedahohichni nauky» – Bulletin of Cherkasy University: Series «Pedagogical Sciences»*, 209, 190-192 [in Ukrainian].

Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [The Law of Ukraine «On Education»]. (n.d.) zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru> [in Ukrainian]

Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» [The Law of Ukraine «On Higher Education»] (2014). No. 37-38, st. 2004 [electronic resource]. – Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].

Accepted: February 17, 2022

